

FUNDAMENTEN VAN FOS OPEN SCOUTING

In de 'Fundamenten van FOS Open Scouting' verdiepen we ons in de essentie van onze scouts- en gidsenwerking. We werpen eerst een blik op de basispijlers van FOS Open Scouting. Die verduidelijken waar we als beweging voor staan. In het hoofdstuk 'groeidomeinen' omschrijven we vervolgens welke groeikansen we onze leden willen bieden. In het laatste deel bespreken we de typische FOS-methode die we gebruiken om dit doel te bereiken. De basispijlers, groeidomeinen en FOS-methode vormen samen de Fundamenten van onze beweging. De tekst wil je een spiegel voorhouden en op die manier bijdragen tot een stevig onderbouwde scouts- en gidsenwerking.

1

Basispijlers

De basispijlers van FOS Open Scouting vertellen je waar we als beweging voor staan. Dat ligt vast in onze missie en visie.

Missie

FOS Open Scouting is een scouts- en gidsenbeweging. Het is een plezierige vrijetijdsbesteding waarin scouts & gidsen zin geven aan hun eigen leven en hun ontwikkeling zelf sturen. We helpen elkaar groeien en bouwen vanuit onze unieke kwaliteiten actief mee aan een betere wereld.

FOS Open Scouting is een actief pluralistische jeugdbeweging die ontmoeting tussen kinderen en jongeren centraal stelt. Samen vormen we een groep waarin we allen uniek zijn en uniek blijven. Met open blik laten we onszelf verrijken door de anderen.

Visie

Scouts- en gidsenbeweging

Wereldwijd hetzelfde doel voor ogen

FOS Open Scouting is een scouts- en gidsenbeweging. Al meer dan 100 jaar streven scouts- en gidsenbewegingen wereldwijd hetzelfde doel na: **jongeren stimuleren en ondersteunen om zin te geven aan hun eigen leven, om zich zo volledig mogelijk te ontwikkelen en vanuit hun mogelijkheden actief mee te bouwen aan een betere wereld.**

Scoutsmethode

Allemaal gebruiken we de scoutsmethode om dit doel na te streven. De scoutsmethode is een samenhangend geheel, bestaande uit verschillende elementen (wet & belofte, persoonlijke groei, leren door te doen, teamwork, symbolen/thema's/ceremonies, natuur en begeleiding) die samen zorgen voor een stimulerende leeromgeving.

[Lees meer hierover in deel 3 'De FOS-methode'.](#)

Plezierige vrijetijdsbesteding

Kinderen en jongeren nemen deel aan scouting omdat ze willen spelen, zich willen amuseren en avonturen

willen beleven met vrienden en vriendinnen. Plezier staat voorop. Groeien en leren gebeuren binnen FOS Open Scouting steeds in een speelse context.

Zinvol & zelfsturend

Activiteiten hebben pas een invloed op de ontwikkeling van kinderen en jongeren als zij ze als zinvol ervaren. Kennis en vaardigheden moeten bruikbaar zijn in het gewone leven en hen helpen om grote en kleine uitdagingen het hoofd te bieden. Net daarom is scouting gebaseerd op het concept van zelfeducatie. Scouts en gidsen bepalen in de eerste plaats zelf wat ze willen kunnen en willen weten. Ze hebben de wil en de mogelijkheid om zelf richting te geven aan hun ontwikkeling en er actief aan te werken.

Stimulerende leeromgeving

Kinderen en jongeren zijn in hun ontwikkeling in grote mate afhankelijk van wat hun omgeving hen te bieden heeft. Daarom willen we onze leden een stimulerende leeromgeving aanbieden. Ze krijgen de kans om hun eigen doelstellingen te formuleren en na te streven. Ze worden gestimuleerd om zelf, op eigen tempo, op verkenning te gaan en hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen.

Leren gebeurt met vallen en opstaan. FOS Open Scouting voorziet een experimentele omgeving waarbinnen leden fouten mogen maken. Door dit leerproces kunnen leden op een veilige manier hun grenzen ontdekken en verleggen.

Bouwen aan een betere wereld

Scouting wil kinderen en jongeren stimuleren om zich op alle gebieden te ontwikkelen en vanuit die unieke kwaliteiten mee te bouwen aan de groep en samenleving. Op die manier bouwen scouts en gidsen mee aan een betere wereld.

De waarden van FOS Open Scouting

FOS Open Scouting heeft een duidelijk beeld voor ogen hoe die betere wereld eruit moet zien. Dat beeld wordt bepaald door onze waarden. Deze waarden leggen we voor aan onze leden en leiding, maar ook aan onszelf als organisatie.

FOS Open Scouting gelooft in een pluralistische samenleving waarin iedereen **gelijkwaardig en respectvol** samen kan leven. Iedereen heeft er het recht om

zich binnen de grenzen van gelijkwaardigheid en respect eigen waarden, waarheden en ideeën te vormen en uit te dragen.

Gelijkwaardigheid

Iedereen is anders: vrouwen en mannen, autochtoon en allochtoon, gelovig of atheïstisch, arm of rijk, progressief of behoudsgezind, We hoeven niet te doen alsof iedereen gelijk is, maar willen er wel naar streven iedereen een gelijkwaardige plaats in de groep en in de samenleving te bieden.

FOS Open Scouting stimuleert kinderen en jongeren om vanuit hun unieke kwaliteiten mee te bouwen aan de groep en samenleving en op die manier een volwaardige plaats in te nemen. We gunnen die plaats ook aan anderen. Daarom leren we onze leden om op te komen voor hun eigen rechten én voor die van anderen.

Respect voor jezelf, de ander en de omgeving

FOS Open Scouting stimuleert scouts en gidsen om een eigen waardenkader te ontwikkelen. In die ontwikkeling geven we onze leden en leiding graag een richting mee. We vragen hen om respect te hebben voor zichzelf, de ander en de omgeving. Eerder dan deze waarden in hun plaats te definiëren en over te dragen, vragen we onze leden en leiding om zelf stil te staan bij deze waarden, ze een concrete invulling te geven, hun eigen keuzes eraan te toetsen, ze mee te nemen in de ontwikkeling van een eigen waardenkader en er naar te handelen. We vragen hen ook om te luisteren naar de keuzes van anderen en hun eigen keuzes aan de hand daarvan te toetsen.

Actief bijdragen

Een scout of gids probeert steeds op een actieve en positieve manier bij te dragen aan de eigen ontwikkeling, de groep en in ruimere zin aan de samenleving. Scouts en gidsen staan kritisch en met open geest tegenover de samenleving. Door deze in vraag te stellen, mee naar oplossingen te zoeken voor maatschappelijke problemen en initiatief te nemen, bouwen ze actief mee aan een betere en meer pluralistische (leef) wereld.

Actief pluralisme

Op basis van deze waarden kiest FOS Open Scouting ervoor om een actief pluralistische jeugdbeweging te

zijn. Dit betekent dat we zowel in onze eigen werking als in de samenleving het gelijkwaardig en respectvol samenleven willen stimuleren. Bovendien willen we uit de diversiteit in de samenleving zoveel mogelijk **meerwaarde** halen. Door onze leden in contact te brengen met verschillende waarden, waarheden en ideeën, willen we verrijking creëren en bijdragen tot individuele en maatschappelijke vooruitgang. We bieden hen alle kansen om anderen te ontmoeten. Deze aanraking met ideeën van anderen laat toe hun eigen visie te verrijken.

Ontmoeting centraal

Om dat te bereiken plaatsen we ontmoeting in onze werking centraal. Een pluralistische vereniging heeft als kerngedachte 'iedereen is welkom'. Maar actief pluralistisch zijn betekent zoveel meer:

- We gaan actief aan de slag met de diversiteit in onze groepen.
- We voeren een actief beleid om een bredere diversiteit aan kinderen en jongeren te bereiken.
- We gaan op zoek naar ontmoetingen met anderen buiten de groep.

[Lees meer hierover in deel 3 'De FOS-methode'.](#)

Een levensbeschouwelijk neutrale organisatie

Het is onze vaste overtuiging dat dit alles enkel mogelijk is als we als scouts- en gidsenbeweging geen levensbeschouwelijk ideaal naar voren schuiven. We kiezen ervoor om zingeving een belangrijke plaats in onze werking te geven, maar niet om één verhaal naar voor te schuiven waaruit we al onze antwoorden halen. Binnen een actief pluralistisch kader kunnen verschillende mens- en wereldbeschouwingen met elkaar geconfronteerd worden zonder dat dit een strijd wordt. Levensbeschouwingen krijgen dus zeker een plaats binnen het werken rond zingeving, maar we verkennen steeds meerdere mogelijke antwoorden. Op die manier laten we kinderen en jongeren bewust worden van verschillende antwoordmogelijkheden. Uit al die antwoordmogelijkheden een bewuste keuze maken, daar draait het om.

Een actief pluralistische houding

Elkaar binnen zo'n open arena tegemoet komen, vergt een specifieke ingesteldheid. We dagen onze leden uit om een eigen mening te vormen en die constructief uit te dragen. We ondersteunen hen in het ontwikke-

len van een actief pluralistische houding. Dit wil zeggen dat ze respectvol in dialoog treden met anderen, luisteren naar de mening en overtuiging van de ander, hun eigen visie in vraag durven te stellen en deze eventueel bijsturen.

Actief pluralisme is een begrip in beweging. Het is dan ook logisch dat we er op alle niveaus binnen de beweging geregeld over discussiëren en daar conclusies uit durven trekken.

2

Groeidomeinen

Elke scout en gids is uniek en dat willen we ook zo houden! FOS Open Scouting wil kinderen en jongeren stimuleren om zich op verschillende gebieden te ontwikkelen en hun eigen mogelijkheden volledig te ontplooiën. Daarom willen we in onze werking prikkels, uitdagingen en groeikansen aanreiken op heel verschillende gebieden: identiteit, verbondenheid, engagement, samenwerking, eigen mening, emotionele ontwikkeling, lichamelijke ontwikkeling en probleemoplossend denken.

Identiteit

Een eigen identiteit ontwikkelen betekent in de eerste plaats ontdekken wie je bent en wat je kan, maar ook wie je wil zijn, wat je drijfveren en dromen zijn en hoe je daar naartoe evolueert. Een eigen levensvisie en waardenkader vormen een belangrijk onderdeel van de identiteit.

Het is belangrijk dat je die ontwikkeling zelf kan sturen, er verantwoordelijkheid voor opneemt en de kans krijgt om een positief zelfbeeld te ontwikkelen. De wisselwerking tussen 'ik', 'de groep' en 'de maatschappij' speelt daarin een belangrijke rol.

Verbondenheid

Scouts en gidsen leren andere leden kennen en bouwen er een band mee op. Via ontmoeting en dialoog treden ze op een respectvolle manier in contact met anderen, wisselen met elkaar uit en leren van elkaar. In de groep kan iedereen zichzelf zijn en heeft iedereen respect voor de ander zoals die is.

De wereld is echter ruimer dan de eigen groep (patrouille/kwartier, tak, eenheid, gemeenschap, ...). In onze samenleving leven nog heel wat andere mensen, vaak met een andere mening, een andere manier van leven, een andere cultuur en achtergrond. We stimuleren scouts en gidsen om open te staan voor anderen, respectvol in dialoog te gaan, vooroordelen aan de kant te schuiven en van anderen te leren.

Engagement

Engagement opnemen tegenover jezelf, de groep en samenleving is steeds een belangrijk principe geweest binnen scouting. Scouts en gidsen formuleren voor zichzelf haalbare doelstellingen en nemen het engagement om die te bereiken. Ze maken zelf keuzes, ondernemen zelf acties en leren hun eigen doelen te bereiken. Ze nemen het initiatief om in functie van de groep rollen en taken op te nemen en er de verantwoordelijkheid voor te dragen. Hun engagement is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Ze zijn er zich van bewust dat genomen engagementen ook verantwoordelijkheden met zich meebrengen.

Scouts en gidsen bouwen mee aan een betere wereld. Ze leren opkomen voor hun eigen rechten en die van anderen en beïnvloeden op die manier hun leefsituatie en die van anderen. Ze hebben en vragen aandacht voor maatschappelijke thema's, zijn solidair en zetten zich belangeloos in voor anderen.

Samenwerking

Scouts en gidsen durven samen uitdagingen aangaan en op die manier hun grenzen verleggen. Elke scout/gids leert om met zijn/haar kwaliteiten een positieve bijdrage te leveren aan de groep. Ze leren elkaars sterktes en groeikansen kennen, respecteren elkaars grenzen, vullen elkaar aan en versterken op die manier de groep. Om die samenwerking goed te laten verlopen, hechten we binnen scouting veel belang aan vaardigheden zoals communiceren, overleggen en samen doordachte beslissingen nemen, zodat de groep er sterker van wordt.

Samenwerken, samen spelen, samen leven,... is ook steeds een botsing van ideeën of belangen. Soms kan dat ontaarden in een conflict. Scouts en gidsen gaan samen het conflict aan en kunnen hun eigen aandeel

erin herkennen en benoemen. Ze nemen samen de verantwoordelijkheid voor het conflict op en gebruiken het als een nieuw startpunt.

Eigen mening

Als actief pluralistische organisatie vinden we het belangrijk dat scouts en gidsen op een respectvolle manier de dialoog met anderen kunnen aangaan. Ze vormen zich een onderbouwde mening door actief op zoek te gaan naar informatie en kritisch om te gaan met de informatie die op hen af komt. Ze durven en kunnen hun mening uiten, maar luisteren ook naar de mening en argumenten van de ander. Ze durven hun eigen mening in vraag stellen en zijn bereid bent om hun mening bij te sturen.

Emotionele ontwikkeling

Scouts en gidsen leren om gevoelens bewust te ervaren, uit te drukken en er grip op te krijgen. Euforie omzetten in haalbare dromen, verdriet een plek geven zodat je weer verder kan, woede omzetten in een constructieve boodschap, een tegenslag zien als een leerrijke ervaring ... dat is wat we bedoelen met 'grip krijgen op je gevoelens'.

Scouting is een groepsgebeuren. Daarom is het belangrijk dat kinderen en jongeren elkaar de ruimte geven om gevoelens te uiten en ermee om te gaan. Ze ontdekken dat niet iedereen dezelfde gevoelens heeft en leven zich in in de gevoelens van de ander. Ze durven anderen betrekken bij het omgaan met hun gevoelens, zodat ze deze een plaats kunnen geven en er verder mee aan de slag kunnen.

Lichamelijke ontwikkeling

Scouting biedt kinderen en jongeren via spel en buitenleven de ruimte om hun lichamelijke mogelijkheden (motoriek, evenwicht, lenigheid, kracht, uithoudingsvermogen, ...) zo volledig mogelijk te ontwikkelen. Ze ontdekken hun mogelijkheden en waarderen die. Ze ontdekken hun grenzen en respecteren die. Tegelijkertijd proberen vol ze te houden wanneer iets moeilijk gaat en dagen zichzelf en elkaar uit om hun grenzen af te tasten en te verleggen.

Scouting vormt ook een uitdagende omgeving, die

niet altijd vrij is van risico's: op tocht in het donker, aangebrand voedsel op het houtvuur, wel of geen alcohol aan het kampvuur, ... In die omgeving moedigen we jongeren aan om het evenwicht te zoeken tussen plezier hebben en toch het eigen lichaam en dat van anderen te respecteren en niet in gevaar te brengen.

Probleemoplossend denken

Kinderen en jongeren zijn van nature nieuwsgierig en die nieuwsgierigheid willen we levend houden. We willen scouts en gidsen uitdagen om steeds weer op zoek te gaan naar kennis die voor hen betekenisvol is en vaardigheden te leren die voor hen nuttig zijn. We stimuleren hen om informatie te verzamelen, hier kritisch mee om te gaan, te verwerken en toe te passen in hun omgeving waar mogelijk. Binnen scouting komen ze in aanraking met steeds complexere uitdagingen. Ze gaan creatief om met oplossingsmogelijkheden, durven ingewikkelde problemen aanpakken en leren uit de fouten die ze hierbij maken. Door deze kennis en vaardigheden toe te passen in hun dagelijkse leven zijn ze in staat – individueel en in groep – hun zelfstandigheid te vergroten en vat te krijgen op hun eigen situatie, hun omgeving en de wereld.

3

De FOS-methode

Het is duidelijk dat FOS Open Scouting veel wil bereiken met haar leden. Gelukkig hebben we ook een duidelijke kijk op hoe we dat willen bereiken. Door te werken in leeftijdsgroepen, gebruik te maken van de scoutsmethode, een leuk en gevarieerd activiteitenaanbod aan te reiken en ontmoeting centraal te plaatsen, bieden we onze leden alle kansen om steeds weer te groeien.

Leuk & gevarieerd aanbod

Plezier maken is essentieel in de werking van FOS Open Scouting. Scouts en gidsen komen in de eerste plaats elke week samen om zich te amuseren met leeftijdsgenoten. Fun en amusement zijn daarbij de olie die onze werking doet draaien en onze beweging levendig houdt. Om elke scouts en gids de kans te geven om de meest uiteenlopende kwaliteiten te

ontwikkelen, is een **gevarieerd activiteiten**aanbod noodzakelijk: actieve bos- en pleinspelen, intensieve dagtochten, hersenbrekende quizzen, creatieve kunstwerken maken, verkennende stadsuitwisselingen, ingewikkelde constructies bouwen en diepzinnige gesprekken voeren. Door een heel gevarieerd aanbod uit te werken in samenspraak met de leden, krijgt iedereen de kans om te groeien.

Ontmoeting staat centraal

FOS Open Scouting bevindt zich in een erg diverse samenleving met kinderen en jongeren in alle maten en vormen, kleuren en gewichten: jongens en meisjes met andere interesses, een andere afkomst, een andere achtergrond, andere talenten. Als actief pluralistische organisatie streven we ernaar iedereen gelijkwaardig en respectvol te laten samenleven en willen we uit deze diversiteit zoveel mogelijk **meerwaarde** halen. Dat proberen we in de praktijk op verschillende manieren te bereiken.

Co-educatie

Kinderen en jongeren kunnen erg veel van elkaar leren door samen in groep te zijn. Door te kiezen voor co-educatie geven we hen de kans om binnen de groep een diversiteit aan leeftijdsgenoten te ontmoeten. In al onze eenheden en leeftijdsgroepen kiezen we voor een gemengde werking waarin meisjes en jongens met verschillende interesses, talenten, overtuigingen, afkomst en achtergrond samen opgroeien.

We zoeken activiteiten op maat van al die verschillende interesses, mogelijkheden en groeikansen. Op die manier ontdekken scouts en gidsen dat er essentiële verschillen zijn, maar ook dat we gelijkwaardig zijn, elkaar kunnen aanvullen en versterken en van elkaar kunnen leren. Samenwerken, -leven en -spelen kan tot botsende meningen leiden, maar levert boven alles heel boeiende ervaringen op.

Ontmoeting buiten de groep

We gaan ook actief op zoek naar ontmoeting buiten de groep. We spelen samen met andere verenigingen in de buurt, verkennen andere wijken, maken kennis met andere eenheden of werken mee aan een lokaal project van een welzijnsorganisatie. Kortom, via ontmoeting leren we onze leden om te gaan met diversiteit en bezorgen we hen zoveel mogelijk verrijkende ervaringen.

Ontmoeting op internationaal niveau

Ook over de landsgrenzen heen kunnen we onze blik verruimen. Door te gluren bij de burens leren we hoe anderen leven en scouting & guiding beleven. Daaruit nemen we nieuwe ideeën mee voor onszelf en onze werking.

Scoutsmethode

Scouting wil kinderen en jongeren uitdagen om nieuwe dingen te proberen en om hieruit te leren. Het hoeft niet volgens het boekje, maar mag met vallen en opstaan. Zo boetseren ze hun eigen toekomst. Om dat leerproces te stimuleren wordt wereldwijd door scouts- en gidsenbewegingen gebruik gemaakt van de scoutsmethode.

De scoutsmethode is een samenhangend geheel, bestaande uit verschillende elementen: wet & belofte, persoonlijke groei, leren door te doen, teamwork, symbolen/thema's/ceremonies, natuur en begeleiding.

Elk element heeft een eigen functie en het is maar door alle elementen samen en in relatie met elkaar te gebruiken dat je een stimulerende omgeving creëert waarin kinderen en jongeren aan hun totale persoonlijke ontwikkeling kunnen werken.

Wet & belofte

Wet & belofte zijn een vertrekpunt om te werken rond **waarden & engagement**. Door het afleggen van de belofte nemen leden een engagement op tegenover zichzelf, de groep en de samenleving.

De scouts- en gidsenwet vormt een leidraad in het ontwikkelen van een eigen set waarden en het opstellen van leefregels in de groep. Door samen regelmatig actief en kritisch met deze waarden en leefregels aan de slag te gaan, staan scouts en gidsen stil bij hoe ze het groepsleven kunnen regelen. Zo beseffen ze ook welke verantwoordelijkheid ze ten opzichte van elkaar opnemen.

Persoonlijke groei

Binnen scouting dagen we scouts en gidsen uit om hun grenzen te verleggen en hun mogelijkheden te ontwikkelen. We geven hen stimulansen die hen er toe aanzetten om hun groeikansen te benoemen en zelf te kiezen wat ze willen bereiken. Hierdoor ontwikkelen

ze de motivatie om sturing te geven aan hun eigen groei en er verantwoordelijkheid voor op te nemen.

Met de hulp van leiding en leeftijdsgenoten zoeken ze uit hoe ze die doelstellingen kunnen bereiken. Door aan te sluiten bij wat ze reeds kunnen en voldoende begeleiding te voorzien bij wat ze nog niet kunnen, zorgen we ervoor dat dit een succeservaring wordt. Zo leren ze nieuwe mogelijkheden kennen, verruimen ze hun blik en worden ze gestimuleerd om zelf steeds weer op zoek te gaan naar nieuwe kennis en vaardigheden. Met vallen en opstaan en op eigen tempo brengen ze dit in de praktijk. Op een positieve manier leren ze uit fouten.

Ze krijgen **erkenning** voor de vooruitgang die ze maken en bouwen hierdoor zelfvertrouwen op. Van daaruit kunnen ze weer op zoek naar nieuwe uitdagingen. Stap voor stap groeien ze uit tot wie ze zelf willen zijn.

Leren door te doen

Scout en gidsen leren binnen scouting verschillende soorten vaardigheden door ze te doen, aan den lijve te ondervinden, zelf mee te maken en in de praktijk uit te proberen.

Door hen te laten **stilstaan bij hun ervaringen** (hoe is dit geweest, wat betekent dit voor mij en voor de groep, wat neem ik mee) stimuleren we een ervaringsgericht leerproces. Op die manier ondersteunen we scouts en gidsen om uit dagdagelijkse activiteiten datgene te leren dat voor hen persoonlijk relevant is.

Teamwork

Binnen scouting werken we met kleine groepjes die we bewust samenstellen. In **burchten, pelsjes, nesten, patrouilles en kwartieren** werken leeftijdsgenoten samen als een team.

Door intensief samen te werken ontdekken de leden van het team elkaars **kwaliteiten**. Die kwaliteiten krijgen een gelijkwaardige plaats binnen de groep en iedereen krijgt de kans om op basis van de eigen talenten verantwoordelijkheden op te nemen. Op die manier leren scouts en gidsen waarvoor ze op elkaar kunnen rekenen, wat ze van elkaar kunnen leren en hoe ze zelf kunnen bijdragen tot de groep. Dit stimuleert het groepsgevoel en de verbondenheid. Het samenleggen van al die kwaliteiten stelt de groep in

staat om veel meer te bereiken dan elk van de groepsleden apart zou kunnen.

Door samen activiteiten en avonturen te ondernemen groeit het wederzijds vertrouwen. Ze dragen zorg voor anderen en ervaren de zorg van anderen. Door verantwoordelijkheid voor elkaar op te nemen, versterkt de teamgeest en bouwen ze een **duurzame band** met elkaar op.

Afhankelijk van de leeftijd krijgen de teams steeds meer **inbreng en verantwoordelijkheid**. Ze nemen bijvoorbeeld samen democratische beslissingen over de organisatie van het groepsleven en de keuze van activiteiten. In kleine groep durven ze makkelijker hun gevoelens en hun mening te uiten en bij te dragen tot groepsbeslissingen. Als groep en als individu in de groep nemen ze de verantwoordelijkheid om die beslissingen uit te voeren. Door deze manier van werken leren ze – onder het wakende oog van de leiding – luisteren naar elkaar, compromissen maken, conflicten oplossen, zichzelf uitdrukken, beslissingen maken en er de gevolgen van dragen.

Symbolen, thema's & ceremonies

Binnen scouting werken we vaak rond abstracte ideeën zoals respect, verbondenheid en engagement. Dat zijn geen eenvoudige onderwerpen om over te brengen naar kinderen en jongeren. Daarom maken we gebruik van symbolen, thema's en ceremonies om abstracte ideeën herkenbaar voor te stellen.

Voorbeeld: In het logo van de wereldbeweging symboliseert de platte knoop de verbondenheid in de beweging.

Door verder te bouwen op de fantasie, zijn voor avontuur, creativiteit en inventiviteit van jongeren is het een bruikbaar middel om moeilijke onderwerpen aan te kaarten.

Gebruik maken van symbolen kan kinderen en jongeren helpen om de scoutsgedachte te begrijpen, zich ermee te identificeren en stil te staan bij de achterliggende waarden.

Voorbeeld: Een kampthema zoals "New Yorkse straatbendes" kan je helpen om thema's als verbondenheid, eer, plaats in samenleving, ... aan te kaarten bij jongeren.

Kinderen & jongeren kunnen zich enkel identificeren met symbolen, thema's en ceremonies die aansluiten bij hun leefwereld. Door ze regelmatig te vernieuwen, blijven we aansluiting vinden met de huidige leefwereld van onze leden.

Natuur

De vrije natuur is een aangename en avontuurlijke omgeving en zit boordevol uitdagingen. Het leven in de natuur stelt scouts en gidsen voor kleine en grote levensechte problemen en stimuleert hen om vindingrijke oplossingen te bedenken. Om die uitdagingen het hoofd te bieden, wordt het vaak vanzelf noodzakelijk om samen te werken en op elkaar te rekenen.

Het contact met de natuur helpt ook om terug te keren naar wat essentieel is in het leven. Ze vormt dan ook een ideale omgeving om bezig te zijn met zingeving. Het uitzicht over zee, de wind in de bomen, de wonderen der natuur, ... doen ons op een andere manier naar de wereld en het leven kijken.

Om al die redenen is de natuur onze favoriete speelomgeving. Helaas zijn er heel wat factoren die de natuur bedreigen. Door een intensief contact met de natuur willen we jongeren doen inzien dat het noodzakelijk is om respectvol gebruik te maken van de natuur en ons milieu te beschermen. In kleine groep, maar ook wereldwijd dragen we samen ons steentje bij aan de bescherming van het milieu en strijden we voor het behoud ervan.

Begeleiding

Verantwoordelijkheid, inspraak, zelfsturing, ... leden hebben binnen scouting veel eigen inbreng. Toch kunnen ze niet zonder hun leiding. Zonder leiding geen scouting, dat is logisch. De leiding speelt binnen de werking een unieke en belangrijke rol:

- Leiding **bouwt een band** op met de leden en helpt hen om zich te ontwikkelen. Ze ondersteunt de leden in het benoemen van hun kwaliteiten en groeikansen.
- Leiding **stimuleert het leerproces** door prikkels te geven, nieuwe ideeën aan te reiken en de leden te laten stilstaan bij hun ervaringen. Ze kiest bewust een gevarieerd aanbod aan activiteiten dat kansen biedt aan alle leden om uit te blinken en te groeien.
- Leiding **begeleidt het groepsproces** en

draagt er zorg voor dat iedereen binnen de groep zich goed voelt.

- Leiding **draagt de verantwoordelijkheid** voor de veiligheid van de leden en voor het vlot verloop van de activiteiten.

Leid(st)er ben je dus vrijwillig, maar het is zeker niet vrijblijvend. Gelukkig sta je er niet alleen voor. Samen met je medeleiding werk je in groep aan een gemeenschappelijk doel en kan je de verantwoordelijkheid delen. Meer ervaren leiding helpt de nieuwelingen, terwijl de nieuwelingen in ruil frisse ideeën in de groep smijten. Op die manier blijf je ook als leid(st)er voortdurend groeien.

Takwerking

FOS Open Scouting is er voor alle kinderen en jongeren vanaf 6 jaar. We splitsen onze werking op in takken. Een tak focust zich op een bepaalde leeftijdsgroep waardoor het makkelijker is om de activiteiten af te stemmen op de leefwereld en de mogelijkheden van de scouts en gidsen. Elke tak heeft een eigen stijl, met specifieke afspraken, ideeën en activiteiten. Op die manier kunnen we deze Fundamenten vertalen naar concrete activiteiten op maat van elke leeftijdsgroep. Zo dagen we onze leden uit om stap voor stap een groeipad te doorlopen.

Bevers-Zeehonden – 6 & 7 jaar

Bevers-Zeehonden worden ondergedompeld in een wereld waar fantasie en spelen met de andere leden centraal staan. Jonge Bevers en Zeehonden zijn nog sterk op zichzelf gericht. Binnen FOS Open Scouting leren ze geleidelijk aan samen te werken met anderen door elkaar te helpen. Ze ontdekken dat de wereld groter is dan hun eigen leefwereld.

De leiding zorgt voor een gevoel van geborgenheid. Structuur, regelmaat en veiligheid zijn de hoekstenen van een goede Bever-Zeehondenwerking.

Welpen – 8, 9 & 10 jaar

Welpen zijn onvermoeibaar en kunnen eindeloos ravotten in een vriendschappelijke, speelse sfeer. De leiding zorgt voor spelen vol avontuur en actie. Een vleugje competitie zorgt ervoor dat de Welpen hun talenten ontdekken en hun grenzen verleggen. Wanneer het mis gaat, kunnen Welpen hevig reageren. Door

hen hierover in gesprek te laten gaan leert de leiding hen stilstaan bij waarden als respect, eerlijkheid en rechtvaardigheid.

Door nestwerking komen de Welpen in contact met de eerste vormen van verantwoordelijkheid, inspraak en teamwork. Het groepsgevoel bloeit, want Welpen ontdekken dat ze door samen te werken meer kunnen bereiken dan alleen.

Jongverkenners/Jonggidsen-Aspiranten – 11, 12 & 13 jaar

De JVG's-Aspiranten proeven voor het eerst écht van verantwoordelijkheid en inspraak. Ze spelen en werken in patrouilles of kwartieren, waarin de ouderen de jongere takgenoten helpen groeien. Elke JVG-Aspirant gaat op zoek naar een eigen plek binnen de groep.

JVG's-Aspiranten krijgen de kans zichzelf te ontplooiën en hun persoonlijke talenten verder te ontwikkelen. Ze leren allerlei nieuwe vaardigheden, zoals sjorren, vuur maken, roeien en andere typische scoutstechnieken. Ze krijgen de ruimte om zich zorgeloos uit te leven en bewandelen de dunne lijn tussen vrijheid en verantwoordelijkheid.

JVG's-Aspiranten ontdekken de wereld en vinden bij de scouts een boeiende, hedendaagse en creatieve kijk. Die helpt hen om op te groeien tot open, kritische en bewuste jongeren.

Verkenners/Gidsen-Juniors – 14 & 15 jaar

Voor VG's-Juniors is scouting een duidelijk engagement dat steeds minder gestuurd wordt door hun ouders. Ze kiezen bewust voor de fun & amusement die scouting hen biedt. Vaak ontstaan intense vriendschappen.

Samen met hun leid(st)ers vormen ze een hechte groep waarin openheid, wederzijds respect en vertrouwen op de eerste plaats komen. Ze kunnen oprecht zichzelf zijn, vrijuit babbelen en van gedachten wisselen. Deze ongedwongen context is erg belangrijk om zich ook tijdens hun puberteit verder te ontwikkelen.

VG's-Juniors zijn ondanks hun groeiende zelfstandigheid, nog erg onervaren. Hun leid(st)ers helpen hen op weg naar volwassenheid door een stimulerende om-

geving te creëren waarin ze fouten kunnen maken, experimenteren en dromen.

Seniors – 16 (& 17) jaar

Seniors beleven een of twee onvergetelijke jaren, als ze daar tenminste zelf voor zorgen. Ze krijgen geen kant-en-klare programma's aangeboden, maar moeten zelf aan de slag. Ze kiezen samen enkele jaarprojecten en dragen grotendeels zelf de verantwoordelijkheid voor de goede afloop ervan. Ze zoeken het (buitenlands) avontuur op, beleven kicks en gaan op zoek naar hun eigen mogelijkheden en grenzen. De leiding houdt een oogje in het zeil, maar hun rol verschuift steeds meer naar die van moderator.

Seniors vormen een hecht groepje. Ze kennen elkaar vaak al heel lang en hebben een zeer intense band. Met deze verbondenheid staat of valt hun hele werking. Om hun doelen te bereiken, kunnen ze immers niet anders dan intensief samenwerken.

Leiding - 17 / 18 jaar en ouder

De leiding van FOS Open Scouting is een mix van mensen en ideeën, motivaties en hobby's, stijlen en imago's. Toch hebben FOS-leid(st)ers één ding met elkaar gemeen: de wil om kinderen en jongeren de wereld te helpen ontdekken. Dat doen ze in vriendschap en vertrouwen met elkaar. In leiding staan is ook groeien. Je leert jezelf in vraag stellen, je leiderschapstijl aanpassen, engagementen en verantwoordelijkheden opnemen, elkaars sterke en zwakke punten kennen. Samen bouw je een toffe groep uit.

Stam & vrijwilligers - 17 / 18 jaar en ouder

FOS Open Scouting zou niet kunnen draaien zonder de vele vrijwilligers die op alle niveaus de federatie ondersteunen. Na je leid(st)erscarrière hoeft het scouts- en gidsenleven dus niet op te houden. Ook sommige Seniors kiezen er bewust voor om niet in leiding te gaan, maar wel een ander engagement binnen de eenheid op te nemen.

Zowel op eenheidsniveau als op nationaal niveau zijn er verschillende mogelijkheden om een ander of beperkter engagement op te nemen: meedraaien in de stamwerking, lid worden van het steuncomité of nationaal vrijwilliger worden. Zo gaat soms moeizaam opgedane expertise niet verloren en kun je ook als oud-leid(st)er blijven groeien en je blijven inzetten voor scouting en guiding.

Colofon

Een realisatie van JaHoe!?

Schreven mee aan deze tekst: Aron Machiels, Bram Roelant, Chris Depecker, Femke Vandormael, Inge Stoop, Katrine Dheere, Siebe Jacxsens, Steven Puttemans en Thomas Crepain.

Met dank aan alle leiding en nationale vrijwilligers die mee over deze Fundamenten nadachten.

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

Verantwoordelijke uitgever:

FOS Open Scouting vzw

Hannes De Reu

Kortrijksesteenweg 639, 9000 Gent

www.fosopenscouting.be

© 2013, herwerkte druk 2018 FOS Open Scouting